

การศึกษาการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต
ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
The Study of the Management of Marine Tourism Activity in Phuket Province
According to the Standard of Department of Tourism
Ministry of Tourism and Sports

ศิริรัตน์ ขานทอง¹ และ วันทกกาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การ์ด²

Sirirat Khantong¹ and Wantakan Seemarorit Card²

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม

คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Doctor of Philosophy Program, Tourism and Hotel Management

Faculty of Tourism and Hotel Management, Mahasarakham University

E-mail: sirirat.kha@rmutp.ac.th

Received March 28, 2023; Revised May 26, 2022; Accepted July 18, 2023

Abstract

This research aimed to study 1) The management of Marine Tourism activity in Phuket province according to the standards of the Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports, and 2) The outstanding marine tourism activities in Phuket province. It uses in-depth interviews with representatives from government and private sectors, and residents' opinions on managing marine tourism activity in Phuket to collect qualitative data. The research results were as follows: at present, the overall management of marine tourism activity in Phuket province, including entrepreneurial and area management, meets the 18 standards of the Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports. Although the opinion on each standard varied according to the informant and was trivial, it is essential to pay attention to it. For example, there are fewer vehicles used for public transportation, and the competency to support has not been cleared, etc. Outstanding marine tourism activities in Phuket province are boating activities, diving (scuba diving and snorkeling), chilling on the beach and swimming, water sports, and sunset tours.

Keywords: Tourism; Thailand Tourism Standard; Marine Tourism

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ตามเกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ตที่โดดเด่นในปัจจุบัน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ตัวแทนจากภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่ ถึงสภาพปัจจุบันในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการสำหรับผู้ประกอบการ หรือด้านการจัดการของพื้นที่ในภาพรวม เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ที่กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้กำหนดไว้ ซึ่งมีประเด็นย่อยจำแนกออกเป็น 18 ประเด็น แต่อย่างไรก็ตาม ในรายละเอียดบางประเด็นย่อย มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนมีความเห็นต่างออกไป ซึ่งแม้จะเป็นส่วนน้อย ก็สมควรให้ความสนใจไว้ด้วย เช่น พาหนะที่ใช้ในการเดินทางสำหรับการขนส่งสาธารณะยังน้อยอยู่ การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับยังไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจน เป็นต้น สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ที่โดดเด่นในปัจจุบัน 5 กิจกรรม ได้แก่ การล่องเรือชมเกาะต่างๆ และการดำน้ำดูปะการังทั้งการดำน้ำลึกและการดำน้ำตื้น การนอนพักผ่อนและเล่นน้ำริมชายหาด การเล่นกีฬาทางน้ำ และการล่องเรือชมพระอาทิตย์ตก

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว; มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย; การท่องเที่ยวทางทะเล

บทนำ

การท่องเที่ยวทางทะเลของไทย ถือเป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ความอุดมสมบูรณ์และความสวยงามของทะเลไทยและพื้นที่บริเวณชายฝั่ง ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ชายฝั่งทะเลทั้งด้านอ่าวไทย ในทะเลจีนใต้ และชายฝั่งทะเลอันดามัน ในมหาสมุทรอินเดีย ได้ถูกนำมาพัฒนาทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและสร้างรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก (Marine Knowledge Hub, 2019)

สำหรับประเทศไทย เป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่ครบถ้วนประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย มีพื้นที่ทางทะเลมากกว่า 320,000 ตารางกิโลเมตร (Jarayaphand, 2015) โดยเกาะที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยคือ เกาะภูเก็ต ซึ่งมีพื้นที่ติดกับทะเลอันดามัน เกาะภูเก็ต หรือจังหวัดภูเก็ต เป็นจังหวัดที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงในด้านการท่องเที่ยวทางทะเลมาอย่างยาวนาน เป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวทางทะเลของนักท่องเที่ยว จะเห็นได้จากการที่หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ได้มีการจัดอันดับสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลทั่วโลกเกาะภูเก็ตมักจะถูกจัดลำดับเหล่านี้น (Economics Tourism and Sports Division, 2020)

ทั้งนี้ จุดเด่นของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวทางทะเล ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแต่ความโดดเด่นของทรัพยากรธรรมชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลที่หลากหลายล้วนเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวอยากไปสัมผัสแหล่งท่องเที่ยวนั้น ซึ่งถือเป็นเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ความเพลิดเพลิน การจ้างงานในท้องถิ่น ตลอดจนสร้างรายได้ให้ประชาชนในพื้นที่ ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล ล้วนเป็นปัจจัยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวทางทะเลเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหนึ่งในเป้าหมายของการท่องเที่ยวทางทะเลของนักท่องเที่ยวนั้นคือ การใช้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล

ที่สำคัญ ได้แก่ กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง กิจกรรมพักผ่อนและการชมทิวทัศน์ชายหาด การชมหมู่บ้านชาวเล กิจกรรมการเล่นเรือ กิจกรรมการเล่นกีฬาทางน้ำ เป็นต้น ในแต่ละปีประเทศไทย สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก ทั้งจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากต่างประเทศและนักท่องเที่ยวชาวไทยเอง เกิดเป็นรายได้เข้าสู่ประเทศ อีกทั้งก่อให้เกิดการหมุนเวียนเงินตราภายในประเทศ และสร้างอาชีพแก่ประชาชนในพื้นที่เป็นจำนวนมาก (Marine Knowledge Hub, 2019)

กรมการท่องเที่ยว ได้จัดทำมาตรฐานกิจกรรมการท่องเที่ยว ภายใต้โครงการยกระดับบริการด้านกิจกรรมท่องเที่ยว (Tourism Activities) เพื่อสร้างความปลอดภัยและความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว และทำให้ประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในระดับที่นานาชาติให้การยอมรับ โดยได้พัฒนามาตรฐานกิจกรรมการท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 และปัจจุบันได้ประกาศใช้ไปแล้ว จำนวนทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน (Department of Tourism, 2023) ทั้งนี้ มาตรฐานกิจกรรมการท่องเที่ยว (มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย) ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางทะเล ประกอบด้วย มาตรฐานกิจกรรมดำน้ำ มาตรฐานกิจกรรมเรือแคนู/คายัค และมาตรฐานการจัดกิจกรรมเจ็ทสกี เพื่อการท่องเที่ยว (Department of Tourism, 2020)

อย่างไรก็ตาม แม้จังหวัดภูเก็ต จะเป็นจังหวัดที่เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวทางทะเล ที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากเพียงใดก็ตาม แต่ที่ผ่านมามีจังหวัดภูเก็ต ยังประสบปัญหาด้านการท่องเที่ยวทางทะเล มาโดยตลอด ทั้งปัญหาเรือล่ม ปัญหาเรือนำเที่ยวเสียชน ก่อให้เกิดความเสียหายทางทรัพย์สิน ตลอดจนได้รับบาดเจ็บและบางกรณีถึงขั้นเสียชีวิต เช่น จากเหตุการณ์เรือล่มครั้งใหญ่ในปี 2561 เนื่องจากลมมรสุมและคลื่นลมแรงของท้องทะเลอันดามัน ส่งผลให้เรือนักท่องเที่ยวล่ม จำนวน 3 ลำ ประกอบด้วย เรือฟินิกซ์ เรือเซเรนิตา และเรือเจ็ทสกี ทำให้มีผู้ประสบเหตุจำนวน 147 ราย เสียชีวิตจำนวน 47 ราย (Ministry of Tourism and Sports, 2019) ในปี 2563 เกิดอุบัติเหตุเรือ สปีดโบ๊ทชนกันกลางร่องน้ำใกล้ท่าเรือมาริน่าภูเก็ต ทำให้นักท่องเที่ยวรัสเซียบาดเจ็บรวม 21 ราย และนักท่องเที่ยวเด็กวัย 6 ขวบและ 12 ขวบ เสียชีวิต (Thairath Online, 2020) และผลกระทบของไวรัส COVID-19 ที่เกิดขึ้นอย่างไม่ทันตั้งรับนั้นในขณะเดียวกัน โดยการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่เริ่มระบาดมาตั้งแต่ช่วงเดือนธันวาคม 2562 จุดเริ่มต้นจากเมืองอู่ฮั่นประเทศจีน และแพร่ระบาดขยายวงกว้างสร้างผลกระทบอย่างรุนแรงไปทั่วโลก (Office of Permanent Secretary, 2020) ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อมั่นในการจัดการด้านการท่องเที่ยว

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเรื่องการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยการนำหลักเกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางทะเลมากำหนดรายด้านในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้การท่องเที่ยวทางทะเลอันมีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพและมีการเตรียมความพร้อมรับมือต่อความท้าทายที่เพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ตามเกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
2. เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ตที่โดดเด่นในปัจจุบัน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต และกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ตที่โดดเด่นในปัจจุบัน ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยประยุกต์มาจากแนวความคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย : มาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางทะเล 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานกิจกรรมดำน้ำ มาตรฐานกิจกรรมเรือแคนู/คายัค มาตรฐานการจัดกิจกรรมเจ็ตสกีเพื่อการท่องเที่ยว (Department of Tourism, 2020)

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนในจังหวัดภูเก็ต ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลในเขตพื้นที่ตามกิจกรรมต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ต โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ตัวแทนจากภาครัฐ ตัวแทนจากภาคเอกชน และตัวแทนจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 38 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต

ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2564 – เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2565

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ปัจจุบันประเทศไทยมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในหลายด้าน เพื่อพัฒนาให้การท่องเที่ยวในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น และเป็นการสร้างโอกาสในการกระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการที่ต้องการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ (Department of Tourism, 2023) เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำ ควรเน้นเรื่องความปลอดภัยทางทะเล ควรมีไลฟ์การ์ดประจำหาดควรมีการเน้นด้านบริการให้มีมาตรฐาน มีการเอาใจใส่ ยิ้มแย้มแจ่มใส ใส่ใจลูกค้า (Thongpada et al, 2017)

Chaiyasain and Tirasattayapitak (2019) ได้กล่าวว่า ภาครัฐควรมีมาตรการควบคุมและกวดขันให้ผู้ประกอบการกิจกรรมให้ปฏิบัติตามมาตรฐาน รวมถึงควรมีการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการช่วยแก้ปัญหาผลกระทบและเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม ชุมชนนักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการต่อไป

สรุปได้ว่า การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ นอกจากจะให้ความสนใจแก่นักท่องเที่ยวแล้วนั้น จะต้องดำเนินการให้เหมาะสมภายใต้บริบทของพื้นที่ มีมาตรการควบคุมให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามมาตรฐาน รวมถึงควรมีการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความปลอดภัย และความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ให้บริการ รวมทั้งเป็นการช่วยแก้ปัญหาผลกระทบและเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม ชุมชนนักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการต่อไป

ความโดดเด่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายคำว่า “โดดเด่น” ไว้ว่า พิเศษอย่างเห็นได้ชัด (Office of the Royal Society, 2023)

Oxford Languages ให้ความหมายคำว่า “โดดเดี่ยว” ไว้ว่า ความมีชื่อเสียง (Longdo Dictionary, 2023)

“การหาจุดต่าง” คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์ที่แตกต่าง ทำให้เกิดความโดดเด่นและความแตกต่างของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว (Department of Tourism, 2023)

Akkarapatkamchai et al. (2023) ได้กล่าวว่า ควรมีการศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีกิจกรรมใหม่ ๆ จากกิจกรรมเดิมแบบต่อยอดกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือเส้นทางท่องเที่ยวแบบใหม่ให้แตกต่าง เพื่อสร้างแรงดึงดูด ความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศทั้งใหม่และเก่าให้กลับมาท่องเที่ยวซ้ำ

สรุปได้ว่า ความโดดเด่นของกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น จะต้องมีความเสี่ยง มีความพิเศษที่แตกต่างจากคนอื่น สร้างแรงดึงดูด และความน่าสนใจต่อนักท่องเที่ยวหรือผู้มาใช้บริการอย่างเห็นได้ชัด

มาตรฐานกิจกรรมการท่องเที่ยว

กรมการท่องเที่ยว มีการทํากิจกรรมหลักในการพัฒนามาตรฐานบริการท่องเที่ยว ได้จัดทำมาตรฐานกิจกรรมการท่องเที่ยวภายใต้โครงการยกระดับบริการด้านกิจกรรมท่องเที่ยว (Tourism Activities) เพื่อสร้างความปลอดภัยและความมั่นใจให้นักท่องเที่ยว และทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในระดับที่นานาชาติให้การยอมรับ โดยได้พัฒนามาตรฐานกิจกรรมการท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 และปัจจุบันได้ประกาศใช้ไปแล้ว จำนวนทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานกิจกรรมเดินป่า มาตรฐานกิจกรรมล่องแก่ง มาตรฐานกิจกรรมปีนหน้าผา มาตรฐานกิจกรรมตกปลา มาตรฐานกิจกรรมดำน้ำ มาตรฐานกิจกรรมดูผีเสื้อ มาตรฐานกิจกรรมดูพรรณไม้ ป่า มาตรฐานการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม มาตรฐานกิจกรรมแคนู (Canoe)/คายัค (Kayak) มาตรฐานการจัดกิจกรรมกางเต็นท์เพื่อการท่องเที่ยว (Elephant Camp Standard for Tourism) มาตรฐานคุณภาพการจัดกิจกรรม Eco Lodge เพื่อการท่องเที่ยว มาตรฐานการจัดกิจกรรมเจ็ทสกี มาตรฐานกิจกรรมจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว มาตรฐานกิจกรรม ADVENTURE PARK (Department of Tourism, 2023) ทั้งนี้ มาตรฐานกิจกรรมการท่องเที่ยว (มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย) ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางทะเลประกอบด้วย มาตรฐานกิจกรรมดำน้ำ มาตรฐานกิจกรรมเรือแคนู/คายัค และมาตรฐานการจัดกิจกรรมเจ็ทสกีเพื่อการท่องเที่ยว (Department of Tourism, 2020) ซึ่งมาตรฐานกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 3 มาตรฐานดังกล่าว มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการจัดการสำหรับผู้ประกอบการ

1.1 การบริหารและการจัดการองค์กร

- 1.1.1 มาตรฐานองค์กรที่ให้บริการ มาตรฐานวิชาชีพ
- 1.1.2 ความพร้อมทางด้านบุคลากร
- 1.1.3 ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์
- 1.1.4 การสร้างหลักประกันและความปลอดภัยแก่ผู้ใช้บริการ
- 1.1.5 การบริหารและจัดการเกี่ยวกับผู้ใช้บริการ

1.2 การให้ความรู้แก่ผู้ใช้บริการ

- 1.2.1 วิธีการให้ความรู้แก่ผู้ให้บริการ
- 1.2.2 ประเภทความรู้หรือข้อมูลของการท่องเที่ยว
- 1.2.3. การสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์และความรับผิดชอบ

- 1.3 การมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น
 - 1.3.1 การประสานงานกับท้องถิ่น
 - 1.3.2 การมีส่วนร่วมกับบุคลากรหรือองค์การเจ้าของพื้นที่
- 1.4 การติดตามตรวจสอบมาตรฐานภายในองค์กร
 - 1.4.1 การดำเนินการควบคุมคุณภาพภายในองค์กร
2. ด้านการจัดการสำหรับพื้นที่กิจกรรม
 - 2.1 ลักษณะของพื้นที่
 - 2.1.1 ความหลากหลาย
 - 2.1.2 ความโดดเด่น
 - 2.2.3 ลักษณะทางกายภาพ
 - 2.2 ความสะดวกในการทำกิจกรรม
 - 2.2.1 การเข้าถึงพื้นที่บริการ การเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง
 - 2.2.2 การใช้บริการในพื้นที่กิจกรรม
 - 2.3 การบริหารและการจัดการ
 - 2.3.1 การบริหารและการจัดการพื้นที่
 - 2.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น
 - 2.4.1 การจัดรูปองค์กรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

จากการทบทวนวรรณกรรมในกระบวนการศึกษาการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการศึกษา ออกเป็นรายด้าน โดยประยุกต์มาจากแนวความคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย : มาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางทะเล 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานกิจกรรมด้านน้ำ มาตรฐานกิจกรรมเรือ แคนยู/คายัค และมาตรฐานการจัดกิจกรรมเจ็ตสกีเพื่อการท่องเที่ยว (Department of Tourism, 2020)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล จังหวัดภูเก็ต จากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ 13 คน ภาคเอกชน 15 คน และประชาชนในพื้นที่ 10 คน รวมจำนวน 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ตัวแทนจากภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่ จำนวน 38 คน ประกอบด้วย คำถามจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต มีการจัดการอย่างไร (ใช้การสัมภาษณ์ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทั้ง 18 ประเด็นย่อย)

2. ปัจจุบันนี้กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ตที่โดดเด่นมีอะไรบ้าง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนำมาใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากนั้นนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง เพื่อความถูกต้องและเหมาะสมของเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยลงพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ใช้เครื่องมือเชิงคุณภาพคือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สัมภาษณ์ถึงสภาพปัจจุบันในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ตามเกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ตที่โดดเด่นในปัจจุบัน ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30-50 นาที/ชั่วโมง ทั้งนี้ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วนในครั้งเดียว จำนวนครั้งในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไปจะเป็นไปตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก โดยจะขอสัมภาษณ์สถานที่ที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์สะดวกเช่นกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง และนำข้อมูลทั้งหมดจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับถัดไป ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ได้แก่ ถ้อยคำ ประโยค หรือใจความที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจัดความสำคัญ จัดกลุ่มของเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์ จำแนกและสรุปประเด็นสำคัญ โดยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาใช้ในการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ตามเกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีดังนี้

1. ด้านการจัดการสำหรับผู้ประกอบการ

1.1 การบริหารและการจัดการองค์กร

1.1.1 มาตรฐานองค์กรที่ให้บริการ มาตรฐานวิชาชีพ องค์กรที่ให้บริการกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ตในภาพรวมมีมาตรฐาน รวมทั้งมีมาตรฐานวิชาชีพ ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการในจังหวัดภูเก็ตมีความพร้อมในเรื่องของการให้บริการทุกรูปแบบในเรื่องการท่องเที่ยวทางทะเลเพราะมีกฎหมายเป็นข้อบังคับที่ดีอยู่แล้ว ส่วนใหญ่เป็นไปตามมาตรฐาน เป็นไปตามที่ภาครัฐกำหนด แต่บางครั้งต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งทางหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ดูแลเรื่องนี้โดยตรง โดยต้องผ่านการประเมินจากหน่วยงานการท่องเที่ยวที่มีการควบคุมเรื่องมาตรฐานต่างๆ เช่น มาตรฐานการดำน้ำ การจดทะเบียนบริษัททัวร์ การจดทะเบียนเรือ ใบอนุญาตผู้ขับเรือ สำหรับกิจกรรมที่มีใบอนุญาตวิชาชีพกำหนดหรือไม่ก็ตามนั้น มักจะได้รับการอบรมมาตรฐานวิชาชีพจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น การอบรมการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว การอบรมการใช้อุปกรณ์ โดยองค์กรที่จัดกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลประเภทนั้นๆ จะส่งพนักงานเข้ารับการอบรม ดังนั้นทุกกิจกรรมมีมาตรฐาน ยกเว้นกิจกรรมที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าต้องมีการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานมากขึ้นว่านี่คือ กิจกรรมการชมหมู่บ้านชาวเล

1.1.2 ความพร้อมทางด้านบุคลากร บุคลากรในภาพรวมมีความพร้อมในการให้บริการทุกกิจกรรม มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ มีทักษะ มีความน่าเชื่อถือ โดยการคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก มีมาตรฐานที่ชัดเจน บางกิจกรรมก็เป็นไปตามมาตรฐานระดับสากล และเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุงพบว่า กิจกรรมท่องเที่ยวชมหมู่บ้านชาวเลบางแห่งคนในชุมชนยังไม่มีความพร้อม ยังขาดความรู้เพราะชาวเลนั้นยังไม่มี การเข้าร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

1.1.3 ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์ เครื่องมืออุปกรณ์ส่วนใหญ่มีความพร้อม ทันสมัยและครบครัน จังหวัดภูเก็ตมีศักยภาพค่อนข้างสูง เพราะผู้ประกอบการให้ความสำคัญในเรื่องของความปลอดภัย มีการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ทุกกิจกรรมมีเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว โดยผ่านการตรวจสอบจากหน่วยงานภาครัฐ และต้องเป็นไปตามที่ภาครัฐกำหนด เพราะภาครัฐให้ความสำคัญในเรื่องของความปลอดภัยเป็นอย่างมากเช่นกัน ภาพรวมที่ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต นอกจากความสวยงามจากธรรมชาติที่สร้างสรรค์มาแล้วนั้น สิ่งอำนวยความสะดวก ความพร้อมของเครื่องมืออุปกรณ์ในการท่องเที่ยวทางทะเลที่มีมากกว่าพื้นที่อื่นก็ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญ สำหรับความพร้อมของหมู่บ้านชาวเลนั้นเป็นบางแห่งบางพื้นที่เท่านั้นที่มีความพร้อม ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมและเกิดความประทับใจยากกลับไปอีก

1.1.4 การสร้างหลักประกันและความปลอดภัยแก่ผู้ใช้บริการ ในกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ภาพรวมมีระดับความปลอดภัยภาคบังคับอยู่แล้ว จังหวัดภูเก็ต มีศักยภาพด้านความปลอดภัย เพราะผู้ประกอบการใส่ใจเรื่องความปลอดภัยเป็นอันดับแรก เป็นสิ่งที่สร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัย โดยผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน บริษัททัวร์มีประกันภัยให้นักท่องเที่ยว ซึ่งจะรวมอยู่ในแพ็คเกจที่นักท่องเที่ยวซื้อ เรือมีการขึ้นทะเบียนเรือกับกรมเจ้าท่า บริษัทเรือมีประกันรถที่รับส่งนักท่องเที่ยวมีประกัน มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว (Lifeguard) ทุกจุด ทุกหาด ส่วนใหญ่จะมีการสอนการดูแลความปลอดภัย อีกทั้งความชำนาญในการทำงานของพนักงานที่ให้บริการ สำหรับชุมชนคนในชุมชนช่วยกันดูแล ส่วนใหญ่ในจังหวัดภูเก็ตเป็นเครือข่ายของแต่ละกลุ่ม จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุง พบว่า การบังคับใช้กฎหมายบางครั้งไม่เคร่งครัด เช่น การสวมชูชีพขณะนั่งเรือสปีดโบ๊ท บางครั้งนักท่องเที่ยวไม่ได้สวมชูชีพ ยังปฏิบัติกันอยู่บ้าง

1.1.5 การบริหารและจัดการเกี่ยวกับผู้ใช้บริการ มีการกำหนดคุณสมบัตินักท่องเที่ยวที่จะใช้บริการ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมจะมีข้อกำหนดตามความเหมาะสมของกิจกรรม เบื้องต้นนักท่องเที่ยวจะประเมินตนเองว่าสามารถเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้หรือไม่ จากนั้นผู้ให้บริการในแต่ละกิจกรรมแทบทุกกิจกรรม แทบทุกบริษัท มีการประเมินนักท่องเที่ยวก่อนการให้บริการ ประเมินคุณสมบัติของนักท่องเที่ยวหน้างาน ดูความพร้อมของนักท่องเที่ยวหรือบางกิจกรรมนักท่องเที่ยวจะได้รับการประเมินมาจากเอเจนซี่ก่อนหน้าแล้ว ผู้จัดการกิจกรรมจะมีการสอบถามในเบื้องต้นและมีการประเมินนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวที่ตั้งครรภ์ อายุไม่ถึง หรืออายุมากเกินไป มีการสอบถามโรคประจำตัว การแพ้อาหาร เมารถ หรือยาที่แพ้ มีอาการเมา ความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ บางกิจกรรมจะต้องมีความเชี่ยวชาญ เช่น การดำน้ำลึก (Scuba Diving) นักท่องเที่ยวที่จะใช้บริการก็ต้องมีใบอนุญาต (License)

1.2 การให้ความรู้แก่ผู้ใช้บริการ

1.2.1 **วิธีการให้ความรู้แก่ผู้ใช้บริการ** ใช้การอธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ทั้งการให้ข้อมูลทางวาจา หรือการนำเสนอทางวิดีโอ และมีบางบริษัทแจกเอกสารร่วมด้วย ใช้การบรรยายตามบริบทของแต่ละกิจกรรม การบรรยายจากมัลติมีเดียประจำเรือ หรือมัลติมีเดียประจำของบริษัท การให้ข้อมูลอย่างละเอียดก่อนการให้บริการในแต่ละกิจกรรม การสาธิต สื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ทั้งเว็บไซต์ เพจ นอกจากนี้มีสัญลักษณ์เครื่องหมายการปักธง มี Lifeguard คอยดูแลตลอดริมหาด หากเป็นอุทยานจะให้ข้อมูลจากป้ายสื่อความหมาย ป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับให้ความรู้ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หากเป็นชุมชนชาวบ้านจะเป็นมัลติมีเดียท้องถิ่น

1.2.2 **ประเภทความรู้หรือข้อมูลของการท่องเที่ยว** ได้แก่ 1. เน้นเรื่องความปลอดภัยเป็นหลัก มาตรการควบคุมโรค การดูแลตัวเองด้านความปลอดภัยทั้งก่อน ระหว่าง และหลังทำกิจกรรม 2. ข้อมูลเบื้องต้นสำหรับกิจกรรมนั้นๆ ทั้งข้อมูลโปรแกรมนำเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเลือกซื้อ ประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางเดินทาง การใช้ระยะเวลาในการเดินทางแต่ละจุด สิ่งที่ต้องคำนึงจะต้องเจอ ความรู้เรื่องเครื่องเล่นที่ใช้บริการ บริเวณที่ขับได้ ระยะที่อนุญาต จุดอันตราย พื้นที่ที่อาจเกิดเหตุช่วงหน้าร้อน ข้อห้าม การให้ความรู้ในพื้นที่ พื้นที่น้ำลึกน้ำตื้น จุดที่สามารถเล่นน้ำได้ จุดชมปะการังและปลาต่างๆ ข้อมูลเรื่องสัตว์ทะเล ลักษณะของตัวเรือ ลักษณะของที่นั่งบนเรือ สัญลักษณ์มือ สัญลักษณ์สื่อความหมาย 3. ข้อมูลเรื่องกฎระเบียบ กฎหมาย ข้อห้าม ข้อบังคับต่างๆ 4. วิธีการใช้งานอุปกรณ์ต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวใช้บริการ 5. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง สภาพอากาศ ข้อมูลจังหวัดภูเก็ต การรักษาแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป การสร้างจิตสำนึก การสะท้อนให้เห็นถึงภาพ ผลกระทบ ผลเสียที่เกิดขึ้น การไม่ทิ้งขยะ และข้อมูลอื่นๆ

1.2.3 **การสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์และความรับผิดชอบ** โดยการให้ความรู้แก่ผู้ใช้บริการให้เห็นถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ผลกระทบที่อาจทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาแหล่งท่องเที่ยว การแจ้งกฎระเบียบข้อบังคับ มีการจัดอบรมให้ความรู้กับผู้ใช้บริการ มีเครือข่ายที่มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการอบรมให้ความรู้กับภาคประชาชน เยาวชน ในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการรณรงค์การทิ้งขยะ การรักษาความสะอาด และการห้ามเรือทิ้งสมอในเขตหวงห้าม การบริการทันท่วงทีเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุเสียหายโดยเฉพาะปะการัง มีการแบ่งโซนการสูบบุหรี่ การห้ามให้อาหารปลา อาหารลิง ทั้งมาตรการการบังคับใช้กฎหมายด้วย มีการเพิ่มมาตรการการดูแลการปล่อยน้ำเสียลงทะเลจากผู้ประกอบการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม ร้านอาหารที่อยู่ริมหาด รวมถึงเรือ การสร้างความยั่งยืนโดยการคำนึงต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังพบว่า การมีป้ายห้าม ป้ายเตือน มีป้ายประชาสัมพันธ์ตรงทางเข้า หรือป้ายข้อห้ามต่างๆ ให้ชัดเจนถือเป็นการรณรงค์นักท่องเที่ยวไปในตัว สำหรับหมู่บ้านชาวเลชาวประมงนักท่องเที่ยวที่เข้ามาส่วนใหญ่เข้ามาชื่นชมวิถีชีวิต มาเรียนรู้ความเป็นอยู่ คนในชุมชนช่วยกันรักษาความสะอาด พร้อมทั้งจะตักเตือนนักท่องเที่ยว

1.3 การมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น

1.3.1 **การประสานงานกับท้องถิ่น** มีความสะดวก ประสานงานได้ง่าย มีหลากหลายช่องทาง โดยสามารถ walk in หรือใช้ช่องทาง E-Service ได้ มีเพจ มีไลน์ มีเครือข่าย มีอาสาสมัคร ประสานงานกันได้ตลอด 24 ชั่วโมง เช่นเดียวกับการประสานงานกับหน่วยงานท่องเที่ยวหรือหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ ในการขอความช่วยเหลือ สามารถติดต่อได้หลากหลายช่องทาง ทั้งนี้ยังมีความเห็นจากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็น

เพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุง โดยให้ความเห็นว่าการประสานงานกับท้องถิ่นยังไม่สะดวกเท่าที่ควร ช่องทางในการติดต่อไม่ได้มีช่องทางที่หลากหลาย

1.3.2 การมีส่วนร่วมกับบุคลากรหรือองค์การเจ้าของพื้นที่ ความสัมพันธ์เป็นไปตามบริบทของพื้นที่ สำหรับกิจกรรมที่มีส่วนร่วมกันเป็นประจำทุกปี เช่น กิจกรรมคลื่นนิ่งเดี่ยว กิจกรรมรักษ่อนดามันที่จะจัดพร้อมกันทุกหาด การมีส่วนร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น จิตอาสา และส่วนราชการในพื้นที่ ร่วมกันเก็บขยะบริเวณพื้นที่ชายหาด นอกจากนี้ยังมีหลายกิจกรรมที่ทำร่วมกัน เช่น การปลูกป่าชายเลน การดูแลสิ่งแวดล้อม การเก็บขยะในทะเล การจัดเก็บขยะใต้ทะเล การปลูกปะการังเทียม มีการฝึกอบรมผลักดันให้ภาคประชาชน กลุ่มชมรม ผู้ประกอบการ สามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ เช่น โครงการฝึกอบรมเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือการจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ต่างๆ ที่ทางภาครัฐจัดขึ้น เช่น การอบรมกีฬาทางน้ำ โดยผู้ประกอบการ กลุ่มชมรม จะส่งตัวแทนไปเข้าร่วมการอบรมดังกล่าว จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุงพบว่า การมีส่วนร่วมกับบุคลากรหรือองค์การเจ้าของพื้นที่หน่วยงานภาครัฐยังมีน้อย

1.4 การติดตามตรวจสอบมาตรฐานภายในองค์กร

1.4.1 การดำเนินการควบคุมคุณภาพภายในองค์กร สำหรับผู้ประกอบการหรือผู้จัดกิจกรรมต่าง ๆ การควบคุมจะขึ้นอยู่กับกฎระเบียบของบริษัทและข้อกำหนดของแต่ละกิจกรรม มีการควบคุมและปฏิบัติไปตามกฎระเบียบข้อบังคับ เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยภาพรวมผู้จัดกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลนั้นมีการตรวจสอบติดตามมาตรฐานภายในองค์กร และปฏิบัติตามข้อกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับที่กรมการท่องเที่ยว กรมเจ้าท่า หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด หรือตามนโยบายของภาครัฐ เพื่อความพร้อมที่จะให้บริการนักท่องเที่ยว ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะในช่วงนี้ที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 สำหรับวิสาหกิจชุมชนจะเป็นการควบคุมคุณภาพภายในกลุ่ม การดูแลกันภายในกลุ่ม ดำเนินการโดยประธาน รองประธาน พุดคุยกันหารือกัน และมีการดำเนินการควบคุมอยู่ภายใต้การดูแลจากทางเทศบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านการจัดการสำหรับพื้นที่กิจกรรม

2.1 ลักษณะของพื้นที่

2.1.1 ความหลากหลาย ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งป่าชายเลน ชายหาด แนวปะกังทั้งน้ำตื้นและน้ำลึก มีเกาะและชายหาดมากมาย ภายในหนึ่งวันนักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลได้มากกว่าสามกิจกรรม เนื่องจากการเดินทางที่ใช้เวลาน้อย และในหนึ่งสถานที่ก็มีกิจกรรมหลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้ใช้บริการ

2.1.2 ความโดดเด่น ความโดดเด่นเฉพาะตัวของพื้นที่คือความเป็นเกาะที่สวยงามมีชื่อเสียงระดับโลก มีลักษณะเฉพาะที่เป็นทะเลรอบด้าน มีเกาะบริวาร มีชายหาด ทัศนียภาพที่สวยงาม น้ำทะเลใสสะอาด ความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติที่มีทั้งภูเขา ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ความสวยงามของท้องทะเล สีของน้ำทะเล หาดทรายก็เป็นเอกลักษณ์ กิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลมีความหลากหลาย ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมได้มากกว่าพื้นที่อื่น ทั้งกีฬาทางน้ำ การดำน้ำลึก การดำน้ำตื้น การท่องเที่ยวชายหาด สำหรับชุมชนชาวเลชาวประมง นักท่องเที่ยวสามารถชมวิถีชีวิตที่น่าสนใจที่หาชมที่อื่นได้ยาก

2.1.3 ลักษณะทางกายภาพ มีสภาพพื้นที่เป็นเกาะที่ล้อมรอบด้วยเกาะต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียง สามารถเดินทางได้สะดวก เป็นพื้นที่หลักให้การเดินเรือเพื่อเชื่อมไปยังเกาะต่างๆได้สะดวก ไปได้เร็ว เข้าถึงแหล่งดำน้ำได้ เป็น

จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวระดับโลก มีความพร้อมในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมืออุปกรณ์มีความทันสมัย มีมาตรฐานและครบครัน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการเดินทาง มีความหลากหลายทั้งเที่ยวบิน โรงแรมที่พัก มีกำลังขับเคลื่อนค่อนข้างสูง มีมาตรฐานความปลอดภัย มีความคุ้มค่าในการเดินทางมาท่องเที่ยวหรือทำกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล

2.2 ความสะดวกในการทำกิจกรรม

2.2.1 การเข้าถึงพื้นที่บริการ การเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง การเข้าถึงพื้นที่ที่ให้บริการกิจกรรมได้ง่าย มีความสะดวกในทุกกิจกรรม สามารถเดินทางได้ทั้งทางรถและทางเรือ พาหนะที่ใช้ในการเดินทางในภาพรวมมีความสะดวก มีความพร้อม มีความหลากหลายทั้งเรือ แท็กซี่ รถสองแถว รถไฟฟ้า จุดเด่นคือการเดินทางไปยังแหล่งกิจกรรมใช้เวลาสั้นๆ สำหรับการขนส่งสาธารณะ พาหนะที่ใช้ในการเดินทางยังน้อยอยู่ ยังไม่ทั่วถึง และมีราคาสูง รถขนส่งสาธารณะในตัวเมืองยังมีข้อจำกัด รถบัสที่มาจากสนามบินก็ไม่ได้ไปทุกที่ทุกเส้นทาง จะมีเพียงเส้นทางหลักเท่านั้น ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต้องยกระดับอย่างมากทั้งจุดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวใช้บริการกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลและจุดที่นักท่องเที่ยวผ่านไปมา การขนส่งที่ดีจะทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น และไปเชื่อมโยงกับการลดอุบัติเหตุบนท้องถนน ลดการจราจรติดขัด รวมทั้งภาครัฐต้องทำถนนหนทาง ที่จอดรถ เพิ่มแสงสว่าง จะต้องพัฒนาระดับเรื่องเหล่านี้ และหากมีการพัฒนาท่าเรือยอร์ช ท่าเรือสำราญ ท่าเรือเฉพาะ เป็นท่าเรือรองรับที่เป็นมาตรฐานที่หลากหลายจะดียิ่งขึ้น นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการกิจกรรมทางน้ำได้สะดวกมากขึ้น และจากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุงพบว่า ถนนหนทางบางพื้นที่ การเข้าถึง การเดินทางยังไม่สะดวก

2.2.2 การใช้บริการในพื้นที่กิจกรรม การใช้บริการในพื้นที่กิจกรรมมีความเหมาะสม มีความคุ้มค่า จังหวัดภูเก็ต สามารถทำกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลได้ตลอดทั้งปี แต่ก็ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วน ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุง พบว่า การใช้บริการในพื้นที่กิจกรรมบางพื้นที่ยังไม่คุ้มค่า เพราะส่วนมากได้แค่บางจุด เช่น จุดถ่ายรูปชมวิว ทานข้าว เข้าห้องน้ำ ไม่สามารถไปได้ทุกที่ด้วยข้อจำกัดในเรื่องเวลา

2.3 การบริหารและการจัดการ

2.3.1 การบริหารและการจัดการพื้นที่

2.3.1.1 การขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ การขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ของแต่ละบริษัททัวร์หรือแต่ละผู้จัดกิจกรรมนั้นส่วนใหญ่เป็นไปตามข้อกำหนด พื้นที่ในการทำกิจกรรมของแต่ละกิจกรรมจะมีลักษณะพื้นที่แตกต่างกัน การเข้าใช้พื้นที่ต้องมีการติดต่อกับหน่วยงานที่กำกับดูแล มีการขออนุญาต มีการสอบถามถึงข้อห้าม ระเบียบ ข้อบังคับ และการเข้าใช้พื้นที่บางพื้นที่ผู้ประกอบการจะทราบดีว่าสามารถนำนักท่องเที่ยวไปได้หรือไม่ หากเป็นการเข้าพื้นที่ที่เป็นเขตอุทยานจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมที่เป็นไปตามระเบียบ ส่วนทางหน่วยงานภาครัฐจะไปควบคุมในพื้นที่ที่ประกาศเท่านั้น การขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ไม่ยุ่งยาก บางหน่วยงานมีความเหมาะสม แต่จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุงพบว่า การขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่บางหน่วยงานยังมีความยุ่งยากอยู่

2.3.1.2 การจำแนกเขตประโยชน์การใช้พื้นที่ มีการแบ่งตามบริบทกิจกรรมของแต่ละหาด และแต่ละพื้นที่กิจกรรม โดยมีการแบ่งเขตพื้นที่ชัดเจน มีการจำแนกการใช้พื้นที่เป็นสัดส่วน และมีการแบ่งเขตการบริหารจัดการ มีแผนการจำแนกประโยชน์การใช้พื้นที่ที่มีความปลอดภัย มีการจัดสรรพื้นที่อย่างลงตัว และจากความเห็น

ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุงพบว่า การให้บริการในพื้นที่กิจกรรมสำหรับกิจกรรมเต็มวันชายหาดที่มีการจำแนกเขตประโยชน์การใช้พื้นที่ให้ชาวบ้านหรือกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มชายหาดใช้ประโยชน์ได้ 10 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ชายหาดนั้นยังไม่เหมาะสม ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามา และมีความแออัดเกิดขึ้นสำหรับช่วงไฮซีซั่น ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ นักท่องเที่ยวสูงอายุลูกนั่งลำบาก นักท่องเที่ยวที่มาแบบครอบครัวมีเก้าอี้ชายหาดบริการจำกัด ข้อดีจากการมีกลุ่มเต็มวันคือการช่วยเหลือเรื่องความสะดวก เรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว กฎที่ทางภาครัฐออกมามีความยืดหยุ่นได้ เช่น ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีจำนวนมากควรเพิ่มพื้นที่ให้จาก 10 เปอร์เซ็นต์ เป็น 20 เปอร์เซ็นต์

2.3.1.3 การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ ก่อนหน้าสถานการณ์ COVID-19 นั้น ยังจัดการเรื่องนี้อยู่ไม่ดี จำนวนนักท่องเที่ยวมีจำนวนมากเกินไป เกินความสามารถในการรองรับของพื้นที่ กิจกรรมบางกิจกรรมมีการให้บริการในพื้นที่เยอะเกินไปในช่วงไฮซีซั่น เมื่อมีจำนวนนักท่องเที่ยวมีจำนวนมากเกินไปการควบคุมก็เป็นเรื่องที่ยาก แต่หลังจากสถานการณ์ COVID 19 เกิดขึ้นแล้ว ทำให้การแข่งขันเพิ่มสูงมากขึ้น ผู้ประกอบการมีมุมมองในเรื่องมิติการตลาด มิติในการรองรับของพื้นที่ มิติในเรื่องของการพัฒนาพื้นที่ในแต่ละหน่วยงานต้องบูรณาการร่วมกัน ทั้งนี้จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาน้อยลง มีความสมดุลกับการรองรับด้วยกฎหมายและข้อกำหนดที่มากขึ้น และการคัดกรองที่เข้มงวดมากขึ้น ปัจจุบันมีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละกิจกรรม ซึ่งแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน บางพื้นที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันการท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวประมงหรือหมู่บ้านชาวเลบางพื้นที่ที่ยังมีน้อย จึงยังไม่มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับสัดส่วนในบางหมู่บ้านชาวเลที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปก็สามารถควบคุมได้ดี สำหรับพื้นที่กิจกรรมหน้าหาดนั้นสามารถควบคุมได้ดี พื้นที่อุทยานก็มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับเช่นเดียวกัน เพราะการจัดการได้ง่ายและมีอำนาจเต็มที่ ทั้งนี้มีบางความเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุงพบว่า การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับยังไม่มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน นักท่องเที่ยวบางพื้นที่เยอะเกินไปเพราะผู้ประกอบการต่างต้องการลูกค้าที่เพิ่มขึ้น

2.3.1.4 การบริการท่อนจอดเรือ การบริการท่อนจอดเรือมีประสิทธิภาพ ทำได้ตามมาตรฐาน มีท่าเรือเป็นทางการหลายท่า มีการบริการท่อนจอดเรือที่จัดเป็นโซน มีการวางท่อนตามประเภทของเรือแต่ละขนาดตามศักยภาพที่ทำได้เพราะมีเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามารองรับมากขึ้น เช่น ท่อนต่อจากหน้าหาดปัจจุบันมีการกำหนดจุดดำน้ำชัดเจน มีการบริการจอดท่อนเรือสามารถไปได้ไกล เรือจึงสามารถเทียบได้ มีการวางท่อนแบ่งเขตตลอดหาด การออกกฎ การกำหนดความชัดเจน และสร้างการรับรู้ สำหรับการบริการท่อนจอดเรือในแนวปะการัง ตามแหล่งท่องเที่ยวหรือในจุดดำน้ำมีเพียงพอกับความต้องการ จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุงพบว่า สำหรับการบริการท่อนจอดเรือ การบริหารจัดการยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากท่อนจอดเรือไม่เพียงพอหาดที่มีการบริการท่อนจอดเรือบางหาดไม่มีเขตความปลอดภัยที่ชัดเจน สำหรับการบริการท่อนจอดเรือในแนวปะการังตามแหล่งท่องเที่ยวหรือในจุดดำน้ำบางความเห็นก็กล่าวว่ายังไม่เพียงพอ แม้กระทั่งท่าเทียบเรือก็ไม่เพียงพอภาคเอกชนยังต้องมีการดูแลตัวเองเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้การบริการจอดท่อนเรือมีความจำเป็นและสำคัญมาก เพราะถ้าไม่มีท่อนผูกจอด เรือจะต้องทิ้งสมอและจะไปกระทบกับปะการังหรือสิ่งมีชีวิตใต้น้ำ จังหวัดภูเก็ตมีเรือเข้ามาจำนวนมากในช่วงฤดูการท่องเที่ยว หากการท่องเที่ยวเป็นที่นิยมมากขึ้นอาจจะต้องเพิ่มท่อนผูกจอดมากขึ้นเช่นกัน

2.3.1.5 มาตรการการป้องกัน แก๊ส และตรวจสอบผลกระทบ ที่กำหนดจะถูกควบคุมโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบดูแล มีการทำงานบูรณาการร่วมกันในการไปตรวจสอบจุดต่างๆ จากที่หน่วยงานภาครัฐมีการออกเป็นกฎระเบียบออกมา ทางผู้ประกอบการก็ปฏิบัติตาม สำหรับองค์กรนั้นเรื่องการวางแผนมาตรการการป้องกัน แก๊ส และตรวจสอบผลกระทบอยู่แล้ว เพราะต้องการลดกระบวนการทำงาน ลดขั้นตอน ลดงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ โดยทั่วไปไม่เป็นมาตรฐาน มีการวางแผน การดำเนินการ มีการตรวจสอบทุกขั้นตอน อีกทั้งยังมีศูนย์ช่วยเหลือทางทะเลโดยตรง จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุงพบว่า มาตรการการป้องกันแก๊สและการตรวจสอบผลกระทบจากทางภาครัฐนั้นก็ยังไม่ดีพอเท่าที่ควรเช่นกัน ทั้งก่อนและหลังสถานการณ์โควิด-19

2.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น

2.4.1 การจัดรูปองค์กรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ชุมชนมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จัดตั้งเป็นชมรม เช่น กลุ่มร่มชายหาด กลุ่มเจ็ทสกีหรือกลุ่มที่ให้บริการกิจกรรมกีฬาทางน้ำอื่นๆ กลุ่มรักหาดต่างๆ กลุ่มประมง กลุ่มเรือท่องเที่ยว มีกลุ่มสหกรณ์เรือหางยาว โดยให้ชุมชนจัดเป็นกลุ่มสหกรณ์เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่ของตน เป็นชาวบ้านคนในพื้นที่ทั้งหมด หรือกลุ่มอาชีพต่างๆ แล้วแต่บริบทของพื้นที่ เป็นวิสาหกิจที่ชาวบ้านมารวมตัวกันเป็นลักษณะองค์กร มีการประชุมหารือกัน ให้ข้อมูลกัน ทุกกลุ่มจะมีประธานกลุ่ม รองประธาน เลขานุการ มีคณะกรรมการในการทำงาน สำหรับหน่วยงานภาครัฐจะมีเครือข่าย มีอาสาสมัคร สามารถแจ้งข่าวเหตุฉุกเฉิน คอยแจ้งข่าว เป็นล่าม สำหรับบริษัทที่เกี่ยวข้องการจัดรูปองค์กรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการที่พนักงานในบริษัทเป็นคนในชุมชน คนในพื้นที่ นอกจากนี้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการเข้าร่วมการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น จากที่ทางมหาวิทยาลัยในพื้นที่ได้เข้ามาอบรมฝึกให้คนในชุมชน เช่น ฝึกมัดคุเทกและให้ความรู้แก่ชุมชน พัฒนาคนรุ่นใหม่ในชุมชน นอกจากนี้ตัวแทนภาครัฐบางส่วนให้ความเห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นหากมีกิจกรรมที่ต้องการให้ประชาชนรู้จักต้องดึงให้มามีส่วนร่วมให้มากที่สุด เพราะการที่ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคือการบริหารจัดการที่ทุกคนเห็นชอบด้วยในส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้รับรู้ความต้องการของภาคประชาชน หรือสิ่งที่อาจส่งผลกระทบต่อภาคประชาชน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ตที่โดดเด่นในปัจจุบัน จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตัวแทน จากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ บุคลากรภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นพ้องต้องกันจำนวนเกินครึ่งของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ การล่องเรือชมเกาะต่าง ๆ และดำน้ำดูปะการัง ทั้งการดำน้ำลึกและการดำน้ำตื้น การนอนพักผ่อนและเล่นน้ำริมชายหาด การเล่นกีฬาทางน้ำ และการล่องเรือชมพระอาทิตย์ตก

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สำหรับสภาพปัจจุบันในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการสำหรับผู้ประกอบการ หรือด้านการจัดการ สำหรับพื้นที่กิจกรรมในภาพรวมแล้วแต่เป็นไปตามมาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ที่กรมการท่องเที่ยวได้กำหนด รวมทั้งสิ้น 18 ประเด็นย่อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jittapraphan et al. (2014) ที่พบว่า การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด ในจังหวัดชุมพร จำนวน 23 หาด ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว อยู่ใน

ระดับ “ดี” การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ ในจังหวัดชุมพร ผลการประเมินอยู่ในระดับ “ปานกลาง” และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sawangsuk (2021) ที่พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการจัดการกิจกรรมนันทนาการ สำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่ควรจะมีการปรับปรุงในบางด้าน ทั้งด้านการจัดการสำหรับผู้ประกอบการ และด้านการจัดการสำหรับพื้นที่กิจกรรมด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Damrongsiri and Madhyamapurush (2017) ที่พบว่า ปัญหาที่มีผลต่อการท่องเที่ยว การดำน้ำลึกในเกาะเต่า เช่น การขาดงบประมาณที่ไม่เพียงพอของภาครัฐในการบริหารงานของเทศบาล เพื่อนำมาพัฒนาในเรื่องต่างๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน ถนน น้ำ ไฟฟ้า การกำจัดขยะ การขาดแคลนบุคลากรในการทำงาน และบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jittapraphan et al. (2014) ที่พบว่า ปัญหาที่พบในการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง ในจังหวัดชุมพร ได้แก่ บางพื้นที่โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ มีข้อจำกัดด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ ทักษะของทรัพยากรมนุษย์ไม่เพียงพอ การสนับสนุนจากภาครัฐยังไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับ Prasertsin and Pohong (2022) ที่พบว่า จุดที่ควรพัฒนาประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ที่โดดเด่นในปัจจุบัน ได้แก่ การล่องเรือชมเกาะต่าง ๆ และดำน้ำดูปะการังทั้งการดำน้ำลึกและการดำน้ำตื้น การนอนพักผ่อน และเล่นน้ำริมหาด การเล่นกีฬาทางน้ำ และการล่องเรือชมพระอาทิตย์ตก สอดคล้องกับ Marine Knowledge Hub (2023) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญ ได้แก่ กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง กิจกรรมพักผ่อนและการชมทิวทัศน์ ชายหาด การชมหมู่บ้านชาวประมงและชาวเล กิจกรรมการแล่นเรือ การเล่นกีฬาทางน้ำ การตกปลา เป็นต้น รวมทั้งสอดคล้องกับ Putchakarn et al. (2015) พบว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวคือ การดำน้ำดูปะการังน้ำตื้น และศึกษาวิถีชีวิตชุมชน จุดเด่นของพื้นที่คือ ปะการังน้ำตื้นและสัตว์ใต้ทะเล

สรุปผล

การศึกษาการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ตามมาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ในภาพรวม เป็นไปตามมาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ที่กรมการท่องเที่ยวได้กำหนด แต่ก็มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วน ที่มีความเห็นต่างออกไปทั้งในด้านการจัดการสำหรับผู้ประกอบการ และด้านการจัดการสำหรับพื้นที่กิจกรรม สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ที่โดดเด่นในปัจจุบัน ได้แก่ การล่องเรือชมเกาะต่าง ๆ และดำน้ำดูปะการัง ทั้งการดำน้ำลึกและการดำน้ำตื้น การนอนพักผ่อน และเล่นน้ำริมหาด การเล่นกีฬาทางน้ำ การล่องเรือชมพระอาทิตย์ตก และเพื่อรักษาความโดดเด่นของกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละกิจกรรม ควรรักษา ควบคุมตรวจสอบ มาตรฐานกิจกรรม และมาตรฐานการให้บริการ ตลอดจนพัฒนาต่อยอดให้เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว ภายใต้การคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดภูเก็ต สามารถเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการเตรียมความพร้อมรับมือต่อความท้าทายที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาของจังหวัดภูเก็ตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ภาครัฐควรจัดทำแผนพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล บรรจุไว้ในการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต
2. ควรมีการศึกษา ทบทวน กฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล จังหวัดภูเก็ต
3. ควรมีการศึกษา ทบทวนการบริหารและการจัดการพื้นที่ ทั้งการขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ให้มีความสะดวก และข้อกำหนดที่ชัดเจนในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับแต่ละพื้นที่กิจกรรม
4. ควรมีการพัฒนาพื้นที่กิจกรรม การเข้าถึงพื้นที่บริการ ถนนหนทาง ที่จอดรถ แสงสว่าง รวมทั้งการยกระดับการขนส่งสาธารณะ การพัฒนาท่าเรือยอร์ช ท่าเรือสำราญ ท่าเรือเฉพาะ ที่เป็นมาตรฐานให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการกิจกรรมทางน้ำได้สะดวกมากขึ้น
5. ควรมีการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ประกอบการกับบุคลากรหรือองค์การเจ้าของพื้นที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการเพิ่มช่องทางในการติดต่อให้มีความหลากหลาย และการประสานงานให้มีความสะดวกมากขึ้น
6. การพัฒนาการใช้บริการในพื้นที่กิจกรรมให้มีความคุ้มค่าทุกพื้นที่
7. ควรมีการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานหมู่บ้านชาวเล รวมทั้งการให้ความรู้แก่นักชุมชน ให้มีศักยภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยว
8. ควรมีการทบทวน ทำความเข้าใจร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการจำแนกเขตประโยชน์การใช้พื้นที่ ชายหาดกับกลุ่มมรดกชายหาด
9. การพัฒนาการบริการทุ่นจอดเรือให้เพียงพอและมีความปลอดภัย ทั้งการบริการทุ่นจอดเรือชายหาด การบริการทุ่นจอดเรือตามแหล่งท่องเที่ยวหรือในจุดดำน้ำ
10. การทบทวนมาตรการการป้องกันแก้ไขและการตรวจสอบผลกระทบจากทางภาครัฐ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลพื้นที่อื่น เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบ เป็นองค์ความรู้ใหม่ ในภาพรวมของการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล จังหวัดภูเก็ต โดยจะต้องมีการจัดการตามมาตรฐานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการจัดการสำหรับผู้ประกอบการ และด้านการจัดการสำหรับพื้นที่กิจกรรม เพื่อประโยชน์ต่อพื้นที่กิจกรรม และหน่วยงานภาครัฐ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการควบคุมและจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล จังหวัดภูเก็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานของตนให้มีประสิทธิภาพ และประชาชนในพื้นที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตามบริบทของตนเองต่อไป ดังแสดงในภาพที่ 1

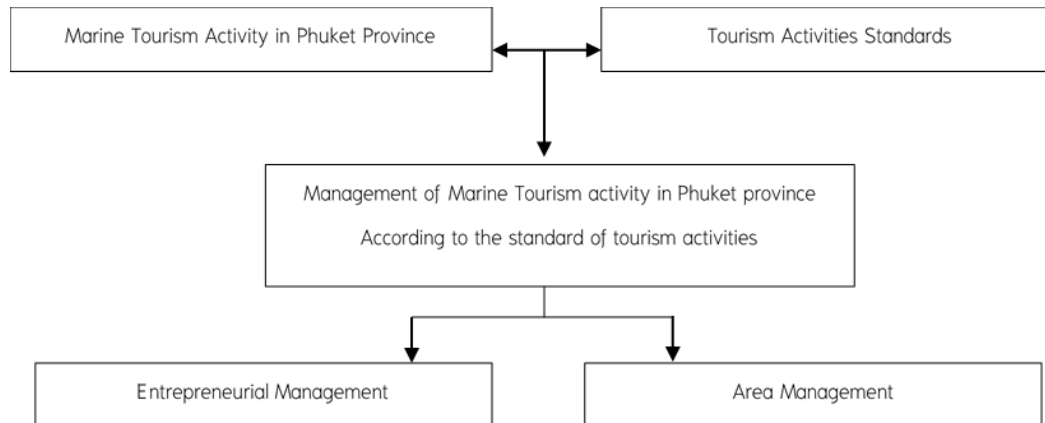

Figure 1 Management of Marine Tourism activity in Phuket province According to the standard of tourism activities

References

- Akkarapatkamchai, P., Phuanpo, Y., Chantanee, M., Mahasumran, W., & Kludcharoen, M. (2023). Developing Creative Tourism Activity Patterns and Routing Tourist Routes, Touching the Charms of the Old City Lifestyle Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Rajapark Journal*, 17(50), 92–104.
- Chaiyasain, C., & Tirasattayapitak, A. (2019). Eco-Adventure Tourism: An Awareness of White Water Rafting Tour Operator Standardat Songpraek Village, Phang-nga Province. *Journal of International and Thai Tourism*, 15(1), 22–46.
- Damrongsiri, T. & Madhyamapurush, W. (2017). The Integrated Scuba Tourism Management case study at Koh Tao, Koh Tao District, Phangan, Surathane. *Rajapark Journal*, 11(21), 10–22.
- Department of Tourism. (2020, May 25). *Tourism Activities Standards*. <https://www.dot.go.th/ebooks/ebooks-group/6>
- Department of Tourism. (2023, March 29). *Bicycle for Tourism Standard*. <https://www.dot.go.th/ebooks/ebooks-view/549>
- Department of Tourism. (2023, March 29). *Tourism Activities Standards*. <https://www.dot.go.th/ebooks/ebooks-group/6>
- Department of Tourism. (2023, March 27). *Creative Tourism Destination Management*. https://www.dot.go.th/storage/3_01_2562/JilBmnsOzmzCAgf0M9h83hZ1RoJkUmlPFJA8ITMG.pdf

- Economics Tourism and Sports Division. (2020, May 29). *Sea Sun Sand Tourism Economics Competitiveness*. https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/article/article_20190625145933.pdf
- Jarayaphand, P. (2015). *Proposals for Reforms in Natural Resources and Environment Management: Marine and Coastal Resources Management*. The Thailand Research Fund (TRF).
- Jittapraphan, B., Thongsong, C., Raksapol, A., & Na Thongkaew., B (2014). *Marine and Coastal Tourism in Chumphon Province: Status, Needs, Problems, and Prospects in Sustainable Tourism Development* (Research Report). Maejo University.
- Marine Knowledge Hub. (2019, November 7). *Tourism and Recreation*. http://www.mkh.in.th/index.php?option=com_content&view=article&id=67&Itemid=71&lang=th
- Marine Knowledge Hub. (2023, March 23). *Tourism and Recreation*. http://www.mkh.in.th/index.php?option=com_content&view=article&id=67&Itemid=71&lang=th
- Ministry of Tourism and Sports. (2019, November 7). *Ministry of Tourism and Sports Plans to Rehabilitate, Heal and Set Preventive Measures. Believe Tourists are Confident in Thai Tourism*. <https://www.mots.go.th/News-view.php?nid=10587>
- Office of Permanent Secretary. (2020, May 28). *Tourism Economic*. [https://www.mots.go.th/download/TourismEconomicReport/3-1TourismEconomicIssue3\(April-June63\).pdf](https://www.mots.go.th/download/TourismEconomicReport/3-1TourismEconomicIssue3(April-June63).pdf)
- Office of the Royal Society. (2023, April 27). *Outstanding*. <https://dictionary.orst.go.th/>
- Longdo Dictionary. (2023, April 27). *Notability*. <https://dict.longdo.com/search/Notability>
- Prasertsin, U., & Pohong, W. (2022). Guidelines for the Management of Health Tourism According to the Perceptions and Behaviors of Stakeholders in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Rajapark Journal*, 16(48), 136–151.
- Putchakarn, S., Thepmongkorn, S., & Putchakarn, S. (2015). *Marine Tourism Situation of Tourists at Samae-sarn Island, Chon Buri Province*. In Proceedings of the 53rd Kasetsart University Annual Conference: Education, Economics and Business Administration, Humanities and Social Sciences 977–984. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF).
- Sawangasuk, N. (2021). A Development of Recreation Activities Management Model for Community-based Tourism in Thonburi District Bangkok. *Panyapiwat Journal*, 13(2), 129–147.
-

Thairath Online. (2020, Feb 11). *Speedboat Crash in Phuket 21 Russians Injured, 6 and 12-year-olds Dead*. <https://www.thairath.co.th/news/local/south/1768118>

Thongpada, C., Metiyothin, S., Noramart, K., & Saleenukul, A. (2017). Assessment of Water Activities of Chinese Tourists at Koh Larn. *Journal of Graduate School of Commerce–Burapha Review*, 12(2), 161–171.